

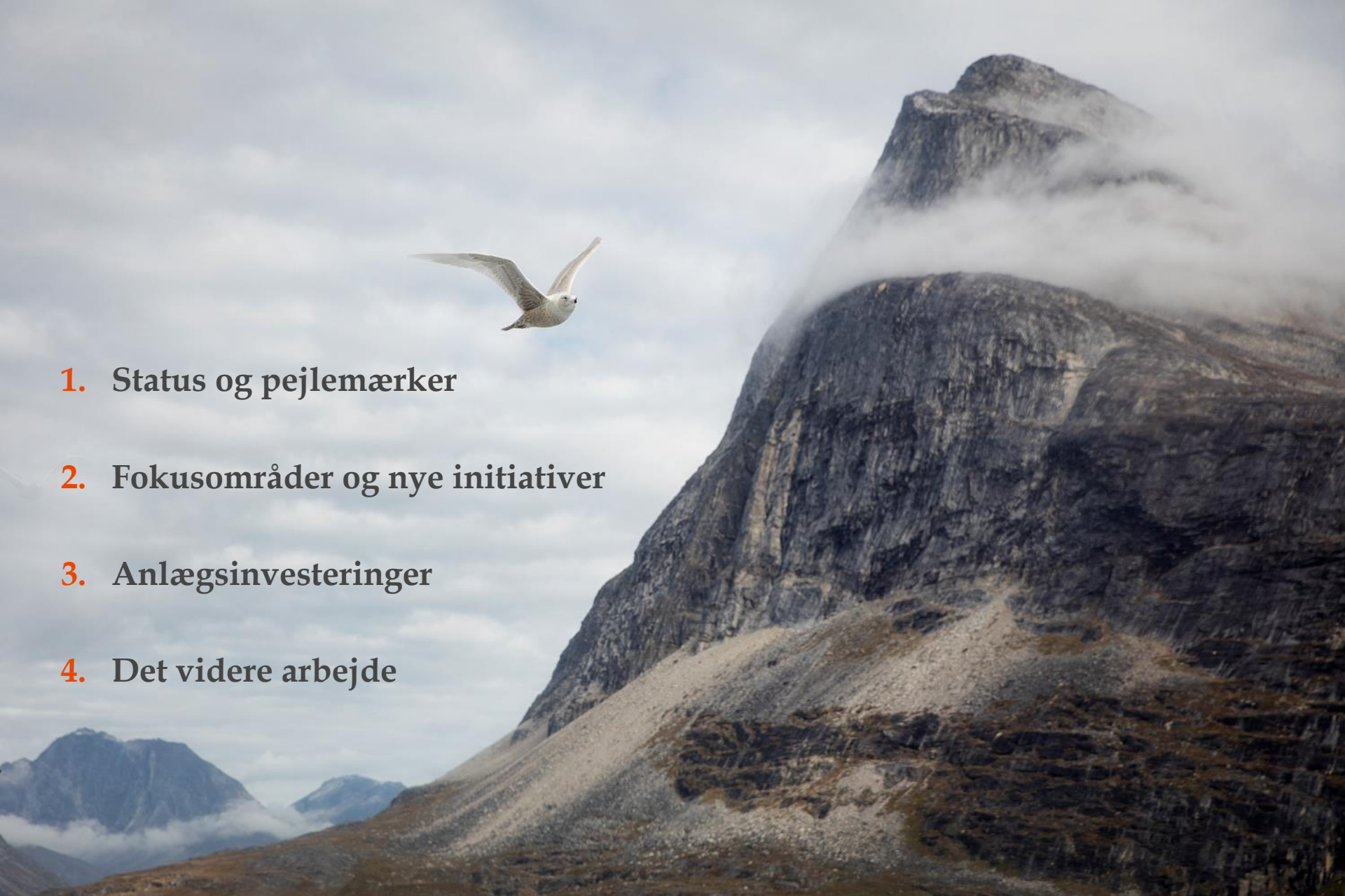
En stærk økonomi er et nødvendigt udgangspunkt for mere lighed

Præsentation af forslag
til Finanslov for 2018

Aqqaluaq B. Egede,
Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Pressemøde den 21. august 2017

-
- A white bird, possibly a swan or a large gull, is captured in flight against a backdrop of a rugged mountain range. The mountains are dark and rocky, with some lower slopes covered in sparse vegetation. The sky is filled with soft, grey clouds, and a layer of mist or low clouds hangs around the base of the mountains. The overall scene is dramatic and atmospheric.
1. Status og pejlemærker
  2. Fokusområder og nye initiativer
  3. Anlægsinvesteringer
  4. Det videre arbejde

Overblik

1. Status og pejlemærker

Et godt økonomisk udgangspunkt for fremdrift

Indtægter:

- Fortsat høj økonomisk vækst. Vækst i BNP i år ca. 3% og lidt lavere i 2018
- Store anlægsaktiviteter uden om finanslov i de kommende år, især lufthavne
- Stadig gode tider i fiskeriet, dog fald i priser og mængder på rejer og hellefisk
- Stigende aktivitetsniveau i råstofsektoren
- Turismeerhvervet oplever en vis vækst
- Skatter og afgifter på højt niveau og værdien af statens bloktilskud vokser

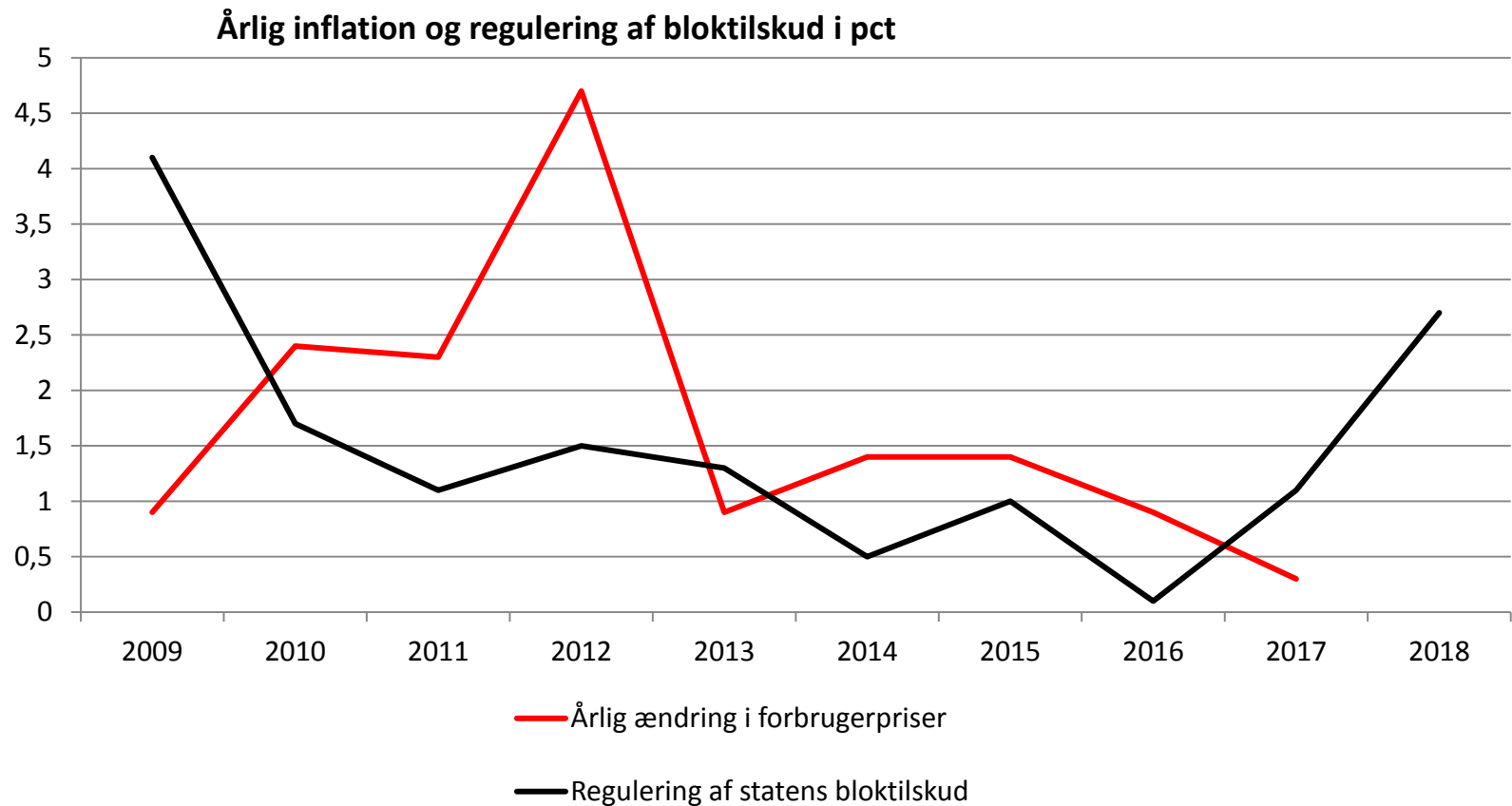
Udgifter:

- Færre skal gradvist forsørge flere i fremtiden
- Stadig relativt mange unge er hverken i beskæftigelse eller i uddannelse
- De senere års fald i ledigheden synes bremsset
- Stigende udgiftspres – uden reformtiltag et underskud på ca. 800 mio. kr. i 2030

Økonomisk medvind

Beskeden inflationstakt og øget værdi af statens bloktilskud

Økonomiske pejlemærker

Kan vi blot læne os tilbage?

En stærkere og bedre styret økonomi er vigtig af flere årsager:

1. De gode konjunkturer varer ikke evigt, og væksten kommer ikke af sig selv
2. Sikring af langsigtet balance mellem indtægter og udgifter, som fremskrivninger viser er på omkring 800 millioner kroner i 2030.
3. Skabelse af råderum for at kunne hjemtage nye opgaver fra staten
4. Fælles politisk mål om gradvist at reducere behovet for statens bloktilskud
5. Opretholdelse og videreudvikling af velfærden for borgerne

De nuværende gode tider skal bruges til fremadrettede investeringer i mennesker og bedre infrastruktur, som kan bidrage til:

- Større selvforsørgelse på alle niveauer.
- Fortsat erhvervsmæssig vækst og jobskabelse.
- Økonomisk holdbarhed i det offentlige for at sikre fremtidens velfærd.

En stærk økonomi via reformtiltag

Opfølgning på Holdbarheds- og Vækstplanen fra 2016

Fremdrift på planens reformer og initiativer:

Øge kvaliteten i uddannelsessystem samt uddannelsesniveaue

- 13 initiativer vedtaget, 6 initiativer under forberedelse og 1 initiativ afventer

Fremme vækst og omstilling til en flerstrengt økonomi

- 11 initiativer vedtaget, 14 initiativer under forberedelse og 1 initiativ afventer

Modernisering af den offentlige sektor

- 6 initiativer vedtaget og 10 initiativer under forberedelse

Fremtidssikring af velfærdsydelser og øget selvforsørgelse

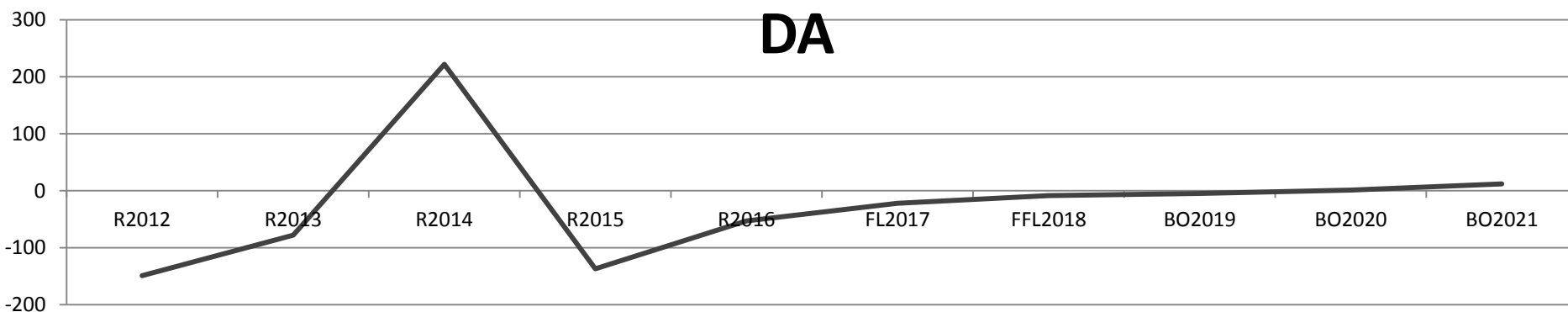
- 4 initiativer vedtaget og 17 initiativer under forberedelse

Økonomisk balance på finansloven

Økonomiske nøgletal (minus er overskud)

		FFL2018	BO2019	BO2020	BO2021	I alt
	(mio. kr)					
DAU-resultat		-7,3	-8,1	-11,8	11,9	-15,3
DA-resultat		-8,6	-4,7	1,2	12,1	0,0

Note: Positivt DA-resultat angiver underskud.

Prioriteringer i FFL 2018

Pejlemærker for det aktuelle reformarbejde

Prioriteringerne i FFL 2018 skal understøtte tiltag på følgende kerneområder:

- Uddannelsesområdet, særligt fokus på erhvervsuddannelser og folkeskolen
- Trafikområdet, særlig fokus på arbejdet med udbygning af lufthavne
- Fiskeri- og landbrugsområdet, særlig fokus på ny afgiftsstruktur og øget støtte til landbrug
- Boligområdet, særligt fokus på udlægning af området til kommunerne samt reformer på området for at fremme øget boligselvforsyning.
- Socialområdet, særligt fokus på udsatte børn og unge, reform af offentlig hjælp og socialreform.
- Initiativer til øget jobskabelse og til at forebygge og nedbringe restancer.

2. Fokusområder og nye initiativer - *På vej mod et stærkere fællesskab*

Forbedret tidlig indsats til gavn for udsatte børn og unge

Opfølgning på ny lov om børn og unge

Inatsisartut vedtog på FM 2017 en ny lov om støtte til børn, som giver de juridiske rammer for en stærkere tidlig indsats over for udsatte børn og unge.

Med afsæt i FL 2017 og FFL 2018 afsættes midler for at kunne leve op til lovens intentioner, herunder:

- forøges bloktilskuddet til kommunerne med 24 mio. kr. fra 2018, og
- afsættes ekstra 10 mio. kr. til tidlig indsats for børn og unge på socialområdet
- **Højere plejevederlag.** Der afsættes midler til at finansiere en merudgift til at pris- og lønregulere vederlagene til plejefamilier fra 1. januar, herunder kost-, lomme- og tøjpenge. Dette aftales nærmere i bloktilskudsaftalen for 2018 med kommunerne.
- **Opkvalificering af personale.** Etablering af en decentral pædagoguddannelse inden for uddannelsesområdet for at styrke den sociale indsats på institutioner, som i dag alene fungerer med uuddannet eller tilkaldt arbejdskraft.

Øgede midler skal sikre velfungerende sundhedsvæsen

Øget økonomisk ramme til sundhedsvæsenet

I FFL2018 øges rammen til sundhedsvæsenet med 10,0 mio. kr. til Dronning Ingrid's Hospital og 13,0 mio. kr. til patientrejser og evakueringer mv., hvor sundhedsvæsenet i de sidste par år har haft et særligt stort udgiftspres.

Særlige indsatser

- Indsatsen målrettet for tidligt fødte børn forbedres, idet Dronning Ingrid's Hospital tilføres godt 6 mio. kr. årligt til området.
- Nye midler afsættes til en ny tuberkulosestrategi.
- MANU-projektet udvides til at omfattet forældre til børn fra 0 til 2 år. Projektet har til formål at stimulere forældrenes sunde, følelsesmæssige tilknytning til barnet og at styrke forældrenes robusthed overfor stress og krisesituationer.
- Midler til et kvalitetsløft af de sundhedsfaglige uddannelser for at kunne fastholde flere studerende og elever i uddannelserne. Målet er at øge antallet af uddannede hjemmehørende fra de sundhedsfaglige uddannelser, herunder sygeplejersker, portører, sundhedsassistenter og bygdesundhedsarbejdere.

Fokusområder

Misbrugsbekæmpelse

- Den økonomiske ramme til misbrugsbehandlingsplanen forøges med godt 3 mio. kr. årligt til driften af et center for misbrugsbrugsbehandling i Aasiaat, så der bliver centre i alle kommuner.
- Skattestyrelsen tilføres 3,0 mio. kr. årligt for at kunne udvide toldkontrollen ift. indsatsen mod indsmugling af hash.
- Midlerne planlægges anvendt til blandt andet at ansætte to toldere med hunde i Ilulissat samt yderligere en tolder med hund i Kangerlussuaq. Toldere vil ikke være fast placerede disse steder, men skal indgå i en generel landsdækkende indsats.

Fokusområder

Nationbuilding

- **Etablering af Grønlands Repræsentation i Reykjavik.** På FFL 2018 afsættes 2,5 mio. kr. årligt til at oprette en repræsentation i Island.
- **Flere midler for at styrke sprogområdet.** Sprogsekretariatet tilføres 1,0 mio. kr. årligt til to årsværk til arbejdet med en at styrke arbejdet med sprogstrategien.
- **Tilskud til Grønlands nationalgalleri for Kunst.** I finanslovsforslaget er der i 2018 afsat 2,0 mio. kr. til at fremme etableringen af et nationalgalleri.
- **Øget selvforsyning af fødevarer.** Der er afsat årligt 10 mio. kr. på en reserve til øget selvforsyning med fødevarer. Reserven udmøntes til ved 2. eller 3. behandlingen af FFL2018, eller via tillægsbevilling gennem Finans- og Skatteudvalget, når der er udarbejdet en sektorplan for anvendelsen af midlerne.

Udsigt til høj vækst og øget beskæftigelse

Væksterhverv

Positiv markedsudvikling på råstofområdet

Efter flere år med faldende priser og efterforskningsaktiviteter er udviklingen vendt i 2017. Antallet af efterforskningsaktiviteter er mere end fordoblet i forhold til 2016.

Dette gør sig også gældende på småskalaområdet, hvor der nu er 49 aktive tilladelser og 10 ansøgninger under behandling.

Status på konkrete projekter:

- Greenland Ruby startede produktionen tidligere i år, og de første grønlandske rubiner bliver udbudt til september.
- Hudson Greenland A/S er langt fremme i anlægsprocessen, og forventes at starte produktionen i løbet af 1. halvår 2018.
- Ironbark Greenland A/S er fortsat i gang med at skaffe investorer, så anlægsfasen kan påbegyndes.

Naalakkersuisut har igangsat forarbejdet til en ny mineral- og olie strategi fra 2019

Væksterhverv

Fortsat fremgang i turismesektoren

Positiv markedsudvikling

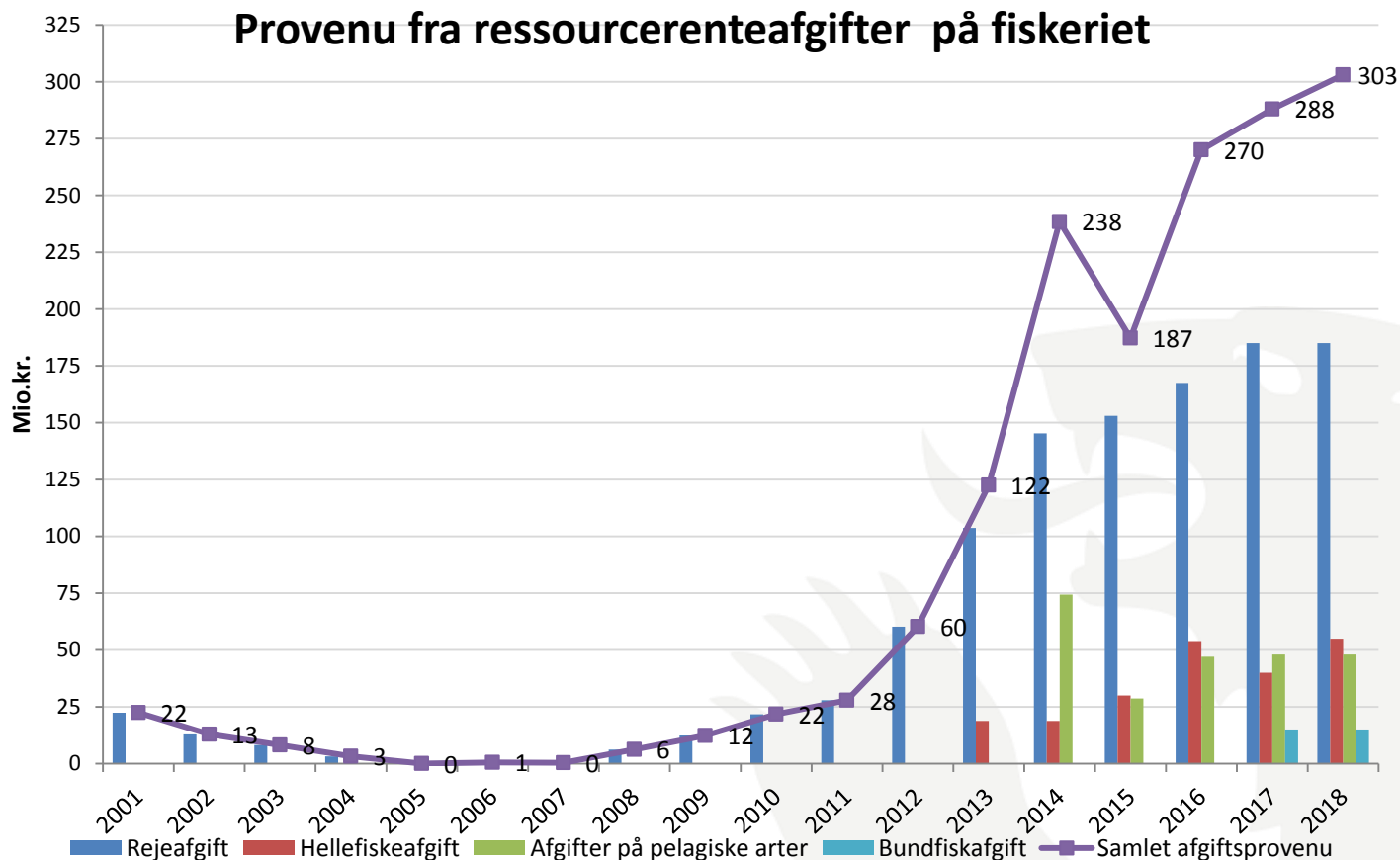
I en rundspørge udført af Visit Greenland til en række turismeaktører udtrykkes optimisme til fortsat vækst også i 2017 i flere regioner.

I Sydgrønland har Air Greenland øget kapaciteten på flysæder direkte til Narsarsuaq – mens Air Iceland og Air Greenland har øget antallet af flyvninger til Ilulissat. Særligt i Ilulissat opleves i højsæsonen nu begrænsninger i overnatningskapaciteten, selv om antallet af sengepladser er øget de senere år.

Kun i Østgrønland melder aktørerne om en mindre tilbagegang, antageligt som følge af en reduktion i antallet af afgang til Kulusuk fra Island.

Forstærket indsats på at udvikle turismen til et bærende erhverv

FFL 2018 bidrager hertil gennem øget satsning på etablering og drift af visitorcentre i alle regioner, de kommende luftthavnsinvesteringer og det succesfulde arbejde med at få flere attraktioner på UNESCO-verdensarvslisten.

FFL 2018 giver en øget økonomisk ramme til Naturinstituttet, herunder:

- Flere midler for at kunne fortsætte biologiske undersøgelser af makrel.
- Nye midler for at kunne gennemføre undersøgelser af lodde i Østgrønland

Flere en del af arbejdsfællesskabet

Holdbar økonomi

Gode incitamenter til at komme i beskæftigelse

Øget lighed og belønning for at komme i beskæftigelse via et beskæftigelsesfradrag

- Naalakkersuisut ønsker at lette skatten for lav- og mellemindkomstgrupperne, så belønningen for at være i beskæftigelse bliver større.
- Et beskæftigelsesfradrag på 1% vil eksempelvis give en borger bosiddende i Kommune Kujalleq en stigning i rådighedsbeløbet på ca. 500 kr. om året.
- Naalakkersuisut har igangsat et arbejde med at udarbejde et konkret forslag frem mod FFL 2019 til indfasning af et beskæftigelsesfradrag fra 1. januar 2019 og til finansiering deraf.
- Arbejdet hermed koordineres med andre reformtiltag på det sociale område og arbejdsmarkedsområdet, der har til formål at gøre det mere økonomisk attraktivt at komme i beskæftigelse.

Forberedelse af reform af arbejdsmarkedsydelsen og af offentlig hjælp

- Naalakkersuisut vil reformere arbejdsmarkedsydelsen og offentlig hjælp.
  - Målet er at forberede lovforslag i 2018, der målretter sikringsydelser og indsatsen over for henholdsvis arbejdsmarkedsparede ledige og borgere med sociale problemer. I første omgang igangsættes et analysearbejde med involvering af relevante interessenter.

Bedre incitament for det offentlige til at øge selvforsørgelsen i samfundet

- Selvstyret og kommunerne vil med afsæt i en ny bloktilskudsaftale se kritisk på de nuværende refusionsordninger på arbejdsmarkeds- og socialområdet.
  - Målet er reducere administrationen og sikre, at ordningerne på området understøtter behovet for at øge selvforsørgelsen i samfundet ved at skabe et tydeligt incitament for kommunerne til at anvende instrumenter, der kan bringe borgere fra passiv forsørgelse til aktiv deltagelse på arbejdsmarkedet.

Reform af boligfinansiering

- På EM 2017 forventes lov om andelsboliger og boligfinansiering ændret.
  - Forslagene lægger til en differentieret finansieringsstøtte, hvor støtten gradvist udfases eller reduceres i Nuuk og andre af de største byer, hvor behovene for offentlig støtte er mindst.
  - Lovforslagene tilgodeser byggeri på bosteder, hvor det er vanskeligt eller umuligt at opnå realkreditfinansiering samtidig med, at de på afbalanceret vis understøtter målet om at skabe gode muligheder for, at borgere kan komme til at eje egen bolig, eventuelt gennem en andelsforening i hele landet.

Forberedelse af reform af boligfinansiering

- Naalakkersuisut forbereder også af reform af lejeloven. Et lovforslag forventes fremsat på EM 2018.
  - I forarbejde inddrages en forskellige interessenter, herunder skal der tages særligt hensyn til forhold af social karakter.
  - Reformen skal desuden muliggøre en større privat finansiering af større dele af boligmarkedet, end tilfældet er i dag.

3. Anlægsinvesteringer

ANLÆGSINVESTERINGER

Rammerne for offentlige investeringer i FFL 2018

Hovedparten af anlægsmidlerne (mere end 70 % heraf) er ikke stedfordelt i finanslovsforslaget. Frie midler på anlægsområdet prioriteres ud fra:

- De højest prioriterede projekter i anlægssektorplanerne.
- Et mål om at skabe en regional balance i udviklingen samt sikre et bedre afløb af afsatte anlægsmidler.
- Eventuelle engangsindtægter fra selskaber, samt olie- og mineralsektoren, samt ekstraordinære indtægter på skatte- og afgiftsområdet, øremærkes til infrastrukturinvesteringer, herunder særligt lufthavne, der kan bidrage til at øge holdbarheden af den økonomiske politik og skabe en mere selv bærende økonomi.

Anlægsrammen i FFL 2018 for årene 2018 - 2021 (mio. kr.):

	FFL 2018	BO 2019	BO 2020	BO 2021	I alt 2018-21
Total	631,5	657,5	648,5	643,5	2.581,0

ANLÆGSINVESTERINGER

Anlægspuljer fordelt på sektorer (i mio. kr.)

Område (hovedkonto)	FFL 2018	BO 2019	BO 2020	BO 2021
Reserver (80)	0	5,0	5,0	5,0
Sociale anliggender (83)	61,8	47,5	36,6	36,6
Uddannelse (84)	149	146,3	146,2	141,2
Erhverv (85)	9,5	9,5	9,5	9,5
Sundhedsvæsenet (86)	51,5	89,5	91,5	91,5
Boliger (87+89)	177,0	177,0	177,0	177,0
Infrastruktur (87)				
- Havne	27,7	27,7	27,7	27,7
- Lufthavne	15,0	15,0	15,0	15,0
Nukissiorfiit (89)	140	140	140	140

Særlige forhold vedrørende anlægsmidler:

- Førskole- og folkeskoleområdet overføres til kommunerne fra 2018
- Bolig- og ældreområdet søges klargjort til overførsel til kommunerne fra 2019
- Naalakkersuisut har bemyndigelse til at indgå aftale med Illuut A/S om opførelse af op til 500 boliger i studiebyerne til kollegieformål.

ANLÆGSINVESTERINGER

Finansiering af nye og længere landingsbaner

Investeringer i lufthavne i Ilulissat, Nuuk og Qaqortoq. Det nyeste skøn over anlægsudgifter på disse lufthavne er på 3,6 mia. kr. Det giver et stort behov for egenkapital i Kalaallit Airports A/S, som er bygherre.

- Egenkapitalen til selskabet skal finansieres via landskassen, mens resten søges fremmedfinansieret. Jo højere egenkapitalen i Kalaallit Airports A/S bliver, desto mindre bliver gældsbyrden.
- En høj egenkapitalandel bidrager til at holde billetpriserne nede og skaber grundlag for turismeudvikling og lavere transportudgifter for befolkningen.
- Naalakkersuisut forventer at fremsætte ændringsforslag til FFL 2018 om den videre kapitalisering af Kalaallit Airports A/S.

Regionale landingsbaner. Der skal sikres overblik over behov og finansiering til lufthavne i Ittoqqortoormiit, Tasiilaq og de øvrige regionale baner.

- Der forventes først forslag til finansiering af de regionale baner til FFL 2019, idet der pågår foranalyser på de regionale baner ind i 2018.

4. Det videre arbejde

Fremgangsmåde

Forberedelse af ændringsforslag til behandlingen af FFL 2018

Naalakkersuisut kan allerede nu meddele, at der er flere ændringsforslag til finanslovsforslaget på vej til 2. og eventuelt 3. behandlingen, herunder:

- Udmøntning af en såkaldt indtægtsreserve på årligt 50 mio. kr.
- Indarbejdelse af økonomiske konsekvenser af forventet ny handicaplovgivning på EM 2017 eller EM 2018.
- Indarbejdelse af økonomiske konsekvenser af forventet ny lovgivning om ressourcerente og andre lovgivningstiltag på fiskeriområdet på EM 2017.
- Omprioriteringer indenfor uddannelsesområdet med henblik på en styrkelse af uddannelsesindsatsen inden for det sociale område.
- Stillingtagen i Inatsisartut til bevillingsbehov og finansiering til de enkelte udflytningstiltag ud fra et beslutningsgrundlag, der forberedes pt.
- Mulige konsekvenser af ny bloktilskudsaftale med kommunerne.
- Eventuelle behov for supplerende tiltag i forhold til hjælp til kriseramte efter tsunamioversvømmelsen i Uummannaq-distrikt.

Fremgangsmåde

Invitation til forhandlinger

Parallelt med det eksisterende forløb af finanslovsforslaget:

- Invitation til partierne kommer ud senere.

OPFORDRING til partierne:

- Udgiftskrævende forslag skal indgå i finanslovsprocessen i stedet for at blive behandlet isoleret. Alle udgiftskrævende forslag skal indgå i en samlet og tværgående prioritering i Inatsisartut.
- Naalakkersuisut budgetterer med overskud i 2018, ligesom der over en fireårig periode er balance på finanserne.
- Mindre kan ikke gøre det i opgangstider!

*Spørgsmål vedrørende
forslag til finanslov 2018?*

